

Etkinlik No	3
Ders Adı	Tarih
Sınıf Düzeyi	ÖYG
Etkinlik Adı	
Süre	40 + 40= 80
Strateji, Yöntem ve Teknikler	
Materyal/Araç Gereç	Daha önceden beraberce hazırlanmış olan “Devşirme Oyunu”
Disiplinler arası Boyut	
Kazanımlar	Yeniçeri Ocağının ve devşirme sisteminin Osmanlı devletleşme sürecine etkisini analiz eder.
Hazır Bulunuşluk ve Ön Hazırlık	
Öğrenme Öğretme Süreci	<p>Ek 1 deki görsel tahta da yansıtılır ve öğrencilere aşağıdaki sorular sorulur.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ne görüyorsunuz? - Sizde minyatürün resimle benzerlikleri ve farklılıkları nelerdir - Bu görselde ne görüyorsunuz?” <p>Sorulara verilen cevaplar çerçevesinde bir tartışma ortamı oluşturulur.</p> <p>Ek 2 deki “Bir yeniçerinin hatırası” isimli kurgusal hikaye sınıfta okutulur. Hikayedeki kahramanın ruh hali ile ilgili öğrencilerin yorumları alınır. Küçük bir tartışma ortamı oluşturulur. Hikayeden hareketle Devşirme sisteminin özelliklerini bir kağıda yazmaları istenir. Hikayeden çıkarılamayan özellikler öğretmen tarafından kısaca belirtilir.</p> <p>Ek 3 deki “Devşirme Oyunu” isimli oyuna geçilir.</p>
Ölçme ve Değerlendirme	Bireysel değerlendirme (Boşluk Doldurma)
Kaynakça	<ul style="list-style-type: none"> - Beydilli, K. (2013). Yeniçeri. İslâm Ansiklopedisi. - Özcan, A. (1994). Devşirme. TDV İslam Ansiklopedisi. C: 9.

Ek-1 Devşirme Minyatürü

Minyatür Nedir?

Bir resim çeşididir. El yazması kitapları süslemek için renkli resimleri yapılırdı.

Batı'da, «minyatür» Doğu'da, «nakış» diye adlandırılan bu renkli resimlerin kendisine has bir yapış tekniği, bir üslubu vardı. Minyatürlerin göze çarpan ilk özelliği canlı renkleri, mesafelerin belirtilmemesi, şahısların ve başka şekillerin birbirini kapatmayacak şekilde dizilmesi, arka planda olanların, sayfanın üstünde gösterilmesi, ışık ve gölge oyunlarına asla itibar edilmemesidir.

Ek-2 Bir Yenicinin Hatırası

Dışarıdan gelen uğultulu sesler bu sabah daha erken uyanmama neden oldu. Uyanıp camdan dışarı baktığımda köyümüzde bir hareketlilik olduğunu gördüm. Ahali köy meydanı tarafına doğru gidiyordu. Merakımı yenmek için dışarı çıkıp kalabalığı takip etmeyi düşündüm. O sırada odanın kapısı açıldı ve annem bana “uyandın mı Vasilov” dedi. Eee tabi ki uyanmıştım dışarıdaki uğultu varken uyumak mümkün müydü? Ama kardeşlerim Kristisov ve Helenova mışıl mışıl uyuyorlardı. O sırada odaya babam da gelmişti. Gözlerimin içine bütün şefkatiyle bakarak “Aslan oğlum uyandın demek” dedi.

Annem ve Babam beraberce köy meydanına gitmek için hazırlanmamız gerektiğini söylediler. Paskalya yortusuna hazırlanmışız gibi hazırlandık. O esnada kardeşlerim de uyandı ve annem onları da tıpkı bizler gibi hazırladı. Hep beraber köy meydanına doğru yola koyulduk. Köy meydanı fazla uzak sayılmazdı. Kısa bir süre sonra meydana vardığımızda bütün köy ahalisinin tıpkı bizim gibi hazırlanıp köy meydanına geldiklerini gördüm. Meydandaki ahalinin karşısında heybetli askerler ve o askerlerin ortasında da çok iyi kıyafetli bir adam köyümüzün ileri gelenleriyle konuşuyordu. Sonradan öğrendiğim kadarıyla bu gelen askerler ve güzel kıyafetli kişi Padişahın görevlileriymiş ve köyleri gezerek belirli yaş aralığındaki çocukları topluyorlarmış. Bu çocukları asker ve devlet adamı yetiştirmek için topluyorlarmış. Anladığım kadarıyla Padişah özel asker ihtiyacını bu şekilde karşılıyormuş.

Gelen görevliler kendilerine verilen listedeki çocukları önce bir sağlık kontrolünden geçirdiler. Daha sonra fiziki özelliklerini kontrol ettiler. Çok kısa, çok uzun, çok zayıf, çok şişman olan çocukları ayırdılar. Fiziki açıdan herhangi bir engeli olanları da ayırdılar. Ailenin tek erkek çocuğu olduğu tespit edilenlerde ayrıldı. Kalanlar için yeniden bir liste oluşturdular. Gariptir bazı köylüler çocuklarının alınmamasına tepki göstermeye başladılar. Görevli de alınmayan çocukların şartlara uygun olmadıklarını köylülere izah etmeye çalıştı. Tabi bu durum kalabalıkta homurtulara neden oldu. Köyümüzde yaş kriterine uyan 50 erkek çocuk vardı. Görevliler 50 çocuk içinde sadece 6 kişiyi bütün şartlara uygun buldu. Bu 6 kişiden birisi de bendim...

Sevinmeli miydim yoksa üzülmeli miydim? Bilemedim... Anne ve Babama baktım... yüzlerinde gülümseme vardı ama sanki biraz da hüzünlüydüler.

Güzel kıyafetli görevli gülümseyerek bizim yanımıza doğru geldi. Şefkatli bir şekilde isimlerimizi tek tek sordu. Sonra da onlarla birlikte uzun bir yolculuğa çıkacağımızı ve korkacak hiçbir şey olmadığını söyledi. Bizlerin neden seçildiğini de anlattı. İyi bir eğitim almak için bizleri seçtiklerini, eğitim sürecinde çok çalışıp gayret gösterip başarılı olursak Padişahın en yakını bile olabileceğimizi söyledi. Ama bunun için de bir gerçekle yüzleşmemiz gerekiyordu. Ailelerimizi uzun bir süre göremeyeceğimiz gerçeği... bir anda gözlerim doldu ve boğazım düğümlenmeye başladı. Anne ve Babama baktım... şefkatle bana gülümsüyorlardı...

Güzel kıyafetli görevli ebeveynlerimizin yanına gitti onlara “sevgili anne ve babalar başınıza devlet kuşu kondu hiç üzülmeyin ve merak etmeyin çocuklarınız Devlet-i Aliye'nin güvencesi altındadır onlara çok iyi bakılacak ve çocuklarınız çok iyi bir eğitim sürecinden

geçecekler. Bu sürecin sonunda çocuklarınız el üstünde tutulan, parmakla gösterilen devlet görevlileri olacaklardır.” dedi. Sonra bize dönerek “Anne ve Babalarımızın ellerini öpün, kucaklaşın. Onlarla yeniden buluşacağınızı söyleyin ve onları unutmayın. Çünkü Anne ve Baba hakkı asla ödenmez.” dedi.

Daha sonra bizlere kırmızı kıyafetler giydirdiler. Görevliler ve biz 6 çocuk yola koyulduk. Köy ahalisi -en önde anne ve babalarımız- köyün çıkışına kadar bizi yolcu ettiler. Görevlilerle birlikte çevredeki köylere de uğradık o köylerden de birkaç çocuk kabilemize dahil edildi. Kabilemizde artık 24 çocuk vardı. Bu çocuk toplama işi 1 hafta sürdü. 1 hafta sonunda 24 çocuk ve görevlilerden oluşan kabilemizle birlikte hayatımda hiç görmediğim sadece ismini duyduğum Payitahta yani başkente, şehirlerin incisi olan İstanbul’a doğru yola koyulduk...

Hayatımda hiç bu kadar heyecanlandığımı bilmiyorum. Peri masalı gibi bir şeyin içindeymişim gibi hissetmeye başladım. O güzel şehre, imparatorluğun başkentine, İstanbul’a sonunda gelmiştik. Kabilemiz Topkapı Sarayına yerleştirildi. Saraya geldikten sonra dinlenmemiz için bizlere izin verdiler. 2 günlük dinlenmenin ardından kalabalık bir heyet kabilemizin olduğu yere geldiler. 24 çocuğu yeniden sağlık kontrollerinden geçirdiler. Bu kontroller daha detaylı ve uzun sürdü. Bu aşamada sona erdikten sonra gelen heyetin başı olduğunu düşündüğüm kişi hepimize hitaben “kontrollerin sonucu gayet olumludur. Sizler birçok çocuğun içinden özel olarak seçilmiş, özel çocuklarsınız. Hepiniz bu eğitim sürecine dahil edileceksiniz. Ancak 1 yıl Anadolu’daki Türkmen ailelerin yanlarına gönderilecek, orada Türkçeyi ve İslam geleneklerini öğreneceksiniz. Bu 1 yıllık süreci de başarılı bir şekilde geçirirseniz tekrar payitahta geleceksiniz. Buradaki eğitimlerden sonra bir kısmınız askeri eğitim almak için Acemioğlanlar ocağına gideceksiniz. Bir kısmınızda Enderun Mektebine alınıp orada çok özel bir eğitimden geçeceksiniz. Allah yardımcınız olsun.” dedi.

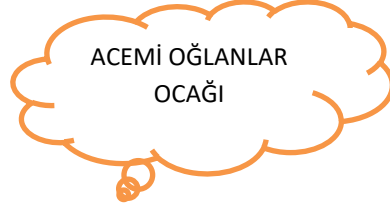
Ek-3 Devşirme Oyunu

Oyun kuralları:

- Oyun yönergeli bir oyundur. Kutucuklardan oluşmaktadır. Her oyuncunun kendisine ait bir piyonu vardır. Oyuncular bir zar kullanarak ne kadar ilerlemeleri gerektiğini belirlerler.
- Kutuların tamamı yönergeli değildir. Bilgi kutuları ve sınav kutuları da vardır (resim 1). Özellikle sınav kutuları sistemin öğrenilmesi açısından önemlidir.
- Sınav kutucuğuna gelen oyuncu daha önceden sistemle alakalı hazırladığımız soru kartlarından (resim 2) bir tanesini çeker ve o soru oyuncuya sorulur. Bilemeyen oyuncu başa döner.
- Soru kartlarındaki sorular oyunda yer alan bilgi kutularındaki bilgilerden de çıkmaktadır. Oyuncu bu konuda dikkatli olmalıdır.
- Oyundaki bütün süreçleri geçen oyuncu “sadrazam” olarak oyunu bitirmiş olur.

Boşluk Doldurma Etkinliği

- 1- Yeniçerilerin 3 ayda bir aldıkları maaşın adı
- 2- Padişah değişikliğinde Yeniçerilere Bahşişi verilirdi.
- 3- Anadolu'da 1 yıl Türk ailelerin yanında kaldıktan sonra çocuklar gelirlerdi.
- 4- Türk-İslam devletlerinde savaş esirlerinde asker yetiştirme işine Sistemi denirdi.
5. Osmanlı çok büyük mimari eserler yapmış olan da Devşirme eğitiminden geçmiştir.
6. Devşirme Sistemi zamanında ilk kez uygulanmaya başlamıştır.
7. Yeniçerilerin başındaki görevliye denir.